

Informacje podstawowe

Nazwa przedmiotu	Zajęcia z nauk społecznych lub humanistycznych – Socjologia religii
Prowadzący	Mateusz J. Tutak
Wydział	Wydział Teologiczny
Kierunek	Specjalistyczne Studia Teologiczne
Poziom studiów	studia drugiego stopnia (magisterskie)
Profil studiów	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne
Moduł specjalnościowy	teologia biblijna i patrystyczna i teologia praktyczna
Dyscyplina naukowa, do której odnoszą się efekty uczenia się	nauki teologiczne
Obowiązuje od roku akademickiego	2025/2026
Rok studiów	2
Semestr	3
Język wykładowy	polski
Status przedmiotu (<i>obowiązkowy, do wyboru</i>)	Do wyboru
Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się (<i>symbole</i>)	STL_W07; STL_W08; STL_W09; STL_U05; STL_U07; STL_U08; STL_U0 ; STL_U10; STL_K02; STL_K05; STL_K06
Rodzaj zajęć (<i>wybór z listy*</i>)	Wykład
Liczba godzin	30
Liczba ECTS	3
Wymagania wstępne	Student powinien znać podstawowe pojęcia: religia, sacrum, rytuał, wspólnota, autorytet i być gotowym do krytycznej analizy zjawisk współczesnej religijności i do pracy z tekstami źródłowymi.
Opis i cele przedmiotu	Celem zajęć jest ukazanie religii jako zjawiska obecnego w życiu jednostki, analizowanego w perspektywie socjologicznej i pastoralnej. Przedmiot będzie koncentrował się na takich zagadnieniach jak: religia w cyklu życia, religijność oficjalna i prywatna, tożsamość religijna, rytuały, autorytety, konwersje, funkcje religii. Zostaną omówione współczesne przykłady i materiały audiowizualne.

Treści programowe

Temat/blok zajęć:	Liczba godzin
1. Wprowadzenie w perspektywę socjologiczną	4h

2. Miejsce religii w klasycznych teoriach socjologicznych	4h
3. Struktura religii	4h
4. Społeczna funkcja religii	4h
5. Religia w życiu jednostki	4h
6. Konwersja	2h
7. Religia a polityka	4h
8. Religia a gospodarka	4h
Łącznie godzin:	30h

Opis przedmiotowych efektów uczenia się i sposoby ich weryfikacji

Kategoria efektu (W, U, K)	<u>Kierunkowe</u> efekty uczenia się (co ogólnie <i>absolwent po tych studiach</i> będzie wiedział i umiał)	Opis <u>przedmiotowych</u> efektów uczenia się (wyłącznie czasownikami operacyjnymi - czynności, które da się zweryfikować, mierzalne; w nawiasie należy podać numery tematów zajęć, które realizują dany efekt) (co konkretnie <i>student po tym przedmiocie</i> będzie wiedział i umiał)	Sposoby <u>weryfikacji</u> efektów uczenia się (np.: kolokwium pisemne, egzamin ustny, egzamin pisemny, sprawozdanie, prezentacja na zajęciach, raport, projekt indywidualny, grupowy...)
STL_W07	ma pogłębioną wiedzę o powiązaniach teologii z innymi dziedzinami nauki, zwłaszcza z naukami humanistycznymi i społecznymi	W1 – ma pogłębioną wiedzę o powiązaniach teologii z socjologią religii	wykład konwersatoryjny
STL_W08	zna procesy i uwarunkowania rozwoju religijno-duchowego oraz jego zagrożenia	W2 – zna procesy i uwarunkowania rozwoju religijności współczesnego człowieka ujęte w klasycznych teoriach socjologicznych	wykład konwersatoryjny; refleksja pisemna i dyskusja plenarna
STL_W09	rozumie kulturotwórczą rolę Kościoła i teologii, zarówno w aspekcie historycznym, jak i społecznym	W3 – rozumie społeczną rolę Kościoła i teologii, zarówno w aspekcie historycznym, jak i społecznym	wykład konwersatoryjny
STL_U05	posiada umiejętność integrowania wiedzy z różnych dyscyplin, zwłaszcza w zakresie nauk humanistycznych i społecznych	U1 – posiada umiejętność integrowania wiedzy z zakresu socjologii religii	praca w grupach (karty pracy, prezentacje)
STL_U07	umie prowadzić dialog światopoglądowy, ekumeniczny i międzyreligijny szczególnie w ramach interpretacji Biblii	U2 – umie dyskutować na temat zjawisk religijnych w świecie społecznym	analiza tekstów źródłowych i publicystycznych; praca w grupach (karty pracy, prezentacje)

STL_U08	posiada umiejętność formułowania opinii krytycznych o wytworach kultury na podstawie wiedzy biblijnej i teologicznej oraz własnego doświadczenia a także umiejętność ich prezentacji w różnych formach i w różnych mediach	U3 – posiada umiejętność formułowania opinii krytycznych o wytworach kultury na podstawie wiedzy teologicznej	analiza tekstów źródłowych i publicystycznych; praca w grupach (karty pracy, prezentacje)
STL_U09	potrafi nawiązywać współpracę z różnymi podmiotami działalności edukacyjno-wychowawczej, kulturalnej, społecznej i charytatywnej	U4 – potrafi współpracować z różnymi podmiotami jako elementami oddziaływania religijnego	analiza tekstów źródłowych i publicystycznych
STL_U10	potrafi twórczo włączyć się w różne formy działalności ewangelizacyjnej, pastoralnej, katechetycznej i charytatywnej Kościoła katolickiego	U5 – potrafi twórczo włączać się w różne formy działalności Kościoła katolickiego rozumiejąc ich znaczenie dla życia społecznego	refleksja pisemna i dyskusja plenarna
STL_K02	posiada zaawansowane umiejętności badawcze w zakresie analizy tekstów biblijnych i teologicznych, umiejętność wykorzystania metod i narzędzi badawczych służących do ich właściwej interpretacji	K1 – posiada zaawansowane umiejętności badawcze w zakresie analizy życia społecznego i religijnego	wykład konwersatoryjny; refleksja pisemna i dyskusja plenarna
STL_K05	ma świadomość złożoności rzeczywistości i rozumie potrzebę interdyscyplinarnego podejścia do rozwiązywanych problemów	K2 – ma świadomość złożoności rzeczywistości i rozumie potrzebę interdyscyplinarnego podejścia do rozwiązywanych problemów	analiza materiałów filmowych (wideo-świadcstwa, reportaże)
STL_K06	identyfikuje i rozstrzyga dylematy, zwłaszcza doktrynalne i etyczno-moralne, związane z życiem indywidualnym i społecznym	K3 – identyfikuje funkcje religii w życiu indywidualnym i społecznym	analiza materiałów filmowych (wideo-świadcstwa, reportaże)

Metody dydaktyczne

(dostosowane do przedmiotowych efektów uczenia się)

1.	wykład konwersatoryjny
2.	analiza tekstów źródłowych i publicystycznych
3.	analiza materiałów filmowych (video-świadczenia, reportaże)
4.	praca w grupach (karty pracy, prezentacje)
5.	refleksja pisemna i dyskusja plenarna

Opis nakładu pracy studenta w ECTS

Kontakt z prowadzącym	Aktywność	Liczba godzin	Razem liczba godzin / ECTS
bezpośredni	udział w zajęciach	30	30/1
	udział w zaliczeniach poza zajęciami		
	udział w konsultacjach		
praca własna	przygotowanie do zajęć (czytanie, praca pisemna, tłumaczenie, ...)	30	60/2
	przygotowanie do zaliczenia (np. czytanie, prezentacja, projekt, ...)	30	

Kryteria oceny końcowej

(Opis składowych oceny końcowej zajęć, rozkład procentowy lub punktowy, informacja o dopuszczalnej liczbie nieobecności, inne kryteria)

Do zaliczenia przedmiotu konieczna jest obecność na 80% zajęć i pozytywna ocena z egzaminu ustnego.

W1:

Na ocenę bdb – ma pogłębioną wiedzę o powiązaniach teologii z socjologią religii;

Na ocenę db – ma podstawową wiedzę o powiązaniach teologii z socjologią religii;

Na ocenę dst – ma wybiórczą wiedzę o powiązaniach teologii z socjologią religii.

W2:

Na ocenę bdb – zna procesy i uwarunkowania rozwoju religijności współczesnego człowieka ujęte w klasycznych teoriach socjologicznych w sposób pogłębiony;

Na ocenę db – zna procesy i uwarunkowania rozwoju religijności współczesnego człowieka ujęte w klasycznych teoriach socjologicznych na poziomie podstawowym;

Na ocenę dst – zna wybiórczo procesy i uwarunkowania rozwoju religijności współczesnego człowieka ujęte w klasycznych teoriach socjologicznych.

W3:

Na ocenę bdb – rozumie w sposób pogłębiony społeczną rolę Kościoła i teologii, zarówno w aspekcie historycznym, jak i społecznym;

Na ocenę db – rozumie ogólną społeczną rolę Kościoła i teologii, zarówno w aspekcie historycznym, jak i społecznym;

Na ocenę dst – rozumie wybiórczo społeczną rolę Kościoła i teologii, zarówno w aspekcie historycznym, jak i społecznym.

U1:

Na ocenę bdb – posiada umiejętność integrowania wiedzy z zakresu socjologii religii w stopniu zaawansowanym;

Na ocenę db – posiada umiejętność integrowania wiedzy z zakresu socjologii religii w stopniu podstawowym;

Na ocenę dst – posiada umiejętność integrowania wiedzy z zakresu socjologii religii w stopniu dostatecznym.

U2:

Na ocenę bdb – umie dyskutować na temat zjawisk religijnych w świecie społecznym;

Na ocenę db – umie rozpoznawać i nazywać zjawiska religijne w świecie społecznym;

Na ocenę dst – umie rozpoznawać zjawiska religijne w świecie społecznym.

U3:

Na ocenę bdb – posiada pogłębioną umiejętność formułowania opinii krytycznych o wytworach kultury na podstawie wiedzy teologicznej;

Na ocenę db – posiada podstawową umiejętność formułowania opinii krytycznych o wytworach kultury na podstawie wiedzy teologicznej;

Na ocenę dst – posiada wybiórczą umiejętność formułowania opinii krytycznych o wytworach kultury na podstawie wiedzy teologicznej.

U4:

Na ocenę bdb – potrafi współpracować z różnymi podmiotami jako elementami oddziaływania religijnego;

Na ocenę db – rozpoznaje płaszczyzny współpracy z różnymi podmiotami jako elementami oddziaływania religijnego;

Na ocenę dst – rozumie znaczenie współpracy z różnymi podmiotami jako elementami oddziaływania religijnego;

U5:

Na ocenę bdb – potrafi twórczo włączać się w różne formy działalności Kościoła katolickiego rozumiejąc ich znaczenie dla życia społecznego;

Na ocenę db – potrafi pasywnie włączać się w różne formy działalności Kościoła katolickiego rozumiejąc ich znaczenie dla życia społecznego;

Na ocenę dst – potrafi włączać się w różne formy działalności Kościoła katolickiego.

K1:

Na ocenę bdb – posiada zaawansowane umiejętności badawcze w zakresie analizy życia społecznego i religijnego;

Na ocenę db – posiada podstawowe umiejętności badawcze w zakresie analizy życia społecznego i religijnego;

Na ocenę dst – posiada wybiórcze umiejętności badawcze w zakresie analizy życia społecznego i religijnego.

K2:

Na ocenę bdb – ma świadomość złożoności rzeczywistości i rozumie potrzebę interdyscyplinarnego podejścia do rozwiązywanych problemów;

Na ocenę db – ma świadomość złożoności rzeczywistości i rozumie potrzebę interdyscyplinarnego podejścia;

Na ocenę dst – ma świadomość złożoności rzeczywistości.

K3:

Na ocenę bdb – w sposób pogłębiony identyfikuje funkcje religii w życiu indywidualnym i społecznym;

Na ocenę db – w sposób podstawowy identyfikuje funkcje religii w życiu indywidualnym i społecznym;

Na ocenę dst – w sposób wybiórczy identyfikuje funkcje religii w życiu indywidualnym i społecznym.

Literatura obowiązkowa

1.	Kehrer Gunter, <i>Wprowadzenie do socjologii religii</i> , Kraków 1996.
2.	Davie G., <i>Socjologia religii</i> , Kraków 2007.
3.	Kutyło Łukasz, <i>Teorie socjologiczne a religia. Między sekularyzacją a desekularyzacją</i> , Łódź 2012.
4.	McGuire Meredith B., <i>Religia w kontekście społecznym</i> , Kraków 2012.
5.	Prufer P., Cipriani R., <i>Socjologia religii. ujęcie systematyczno-historyczne</i> , Toruń 2021.

Literatura uzupełniająca

1.	Luhmann Niklas, <i>Funkcja religii</i> , Kraków 1998.
2.	Stark Rodney, Bainbridge William S., <i>Teoria religii</i> , Kraków 2000.
3.	Beckford James, <i>Teoria społeczna a religia</i> , Kraków 2006.
4.	Potocki A., <i>O Kościele także socjologicznie</i> , Warszawa 2017.

*** lista rodzajów zajęć**

- ☐ ćwiczenia (audytoryjne, translatoryjne, terenowe, warsztatowe, projektowe)
- ☐ ćwiczenia laboratoryjne, komputerowe
- ☐ lektorat języka obcego nowożytnego/starożytnego
- ☐ wykład kierunkowy
- ☒ wykład monograficzny lub konwersatorium monograficzne
- ☐ seminarium dyplomowe
(sem. magisterskie, licencjackie lub inżynierskie, na którym student pod kierunkiem opiekuna pracy przygotowuje pracę dyplomową, wykorzystując metody adekwatne do realizowanej tematyki badawczej)
- ☐ pracownia dyplomowa (programistyczna, chemiczna, fizyczna, biologiczna, inżynierska)
(zajęcia laboratoryjne, na których student pod kierunkiem opiekuna pracy przygotowuje pracę dyplomową wykorzystując metody adekwatne do realizowanej tematyki badawczej)